

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Бурштинський енергетичний коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
_____ О.Д.Джура
«___» _____ 2016 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

«УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ
РЕСУРСАМИ»

назва дисципліни

З ДИСЦИПЛІНИ

Підготував викладач:

Г.П. Остафійчук
П.П.

Програма з дисципліни « Управління земельними ресурсами »
назва

розроблена згідно зі стандартом вищої освіти для навчальних закладів II-го рівня акредитації.

Укладач: Остафійчук Галина Петрівна, викладач Бурштинського *П.П.* енергетичного коледжу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Програма обговорена і
схвалена на засіданні
Науково-методичної ради коледжу
Протокол № ____
від « __ » серпня 2016 р.

Голова Науково-методичної ради:
_____ О.В.Подолькіна

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

Мета та завдання навчальної дисципліни .

Мета. «Управління земельними ресурсами» є спеціальною дисципліною в процесі підготовки землевпорядників і має своєю метою пізнання сутності і закономірностей розвитку управління земельними ресурсами, вивчення методів та механізмів управління.

Завдання. Особливості викладання дисципліни полягають у вивченні таких положень: • історичні та соціальні передумови розвитку управління земельними ресурсами; • теоретичні основи управління земельними ресурсами; • методи управління земельними ресурсами; • специфіка управління земельними ресурсами різних форм власності; • особливості управління земельними ресурсами різного цільового призначення. Таким чином, полягає в забезпеченні одержання студентами потрібного обсягу знань, які дадуть їм змогу фахово застосовувати знання в управлінні земельними ресурсами для вирішення прикладних завданнях.

Внаслідок вивчення дисципліни студенти мають оволодіти теоретичними основами управління земельними ресурсами, засвоїти її правові чинники та інформаційну базу, набути вміння професійно аналізувати матеріали та використовувати їх у практичній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- знати:**
1. земельні ресурси як об'єкт управління;
 2. сутність і зміст, основні завдання, функції та принципи управління земельними ресурсами;
 3. поняття методів управління земельними ресурсами;
 4. управління як економічна функція власності;
 5. класифікація земельних ресурсів як інструментарій управління;
 6. категорії земель як об'єкт державного управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

вміти:

1. аналізувати основні положення концепції сучасного управління земельними ресурсами;

2. специфіку управління земельними ресурсами як об'єктом різних форм власності;
3. типізувати земельні ресурси як інструментарій управління.

Для вивчення дисципліни " Основи управління земельними ресурсами " необхідним є попереднє засвоєння історії земельних ресурсів, земельного кадастру, землевпорядного проектування, моніторингу земель.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви тем	Загальний обсяг годин	Кількість годин					самостійна робота
		аудиторні					
		Всього аудиторн.	З них				
			лек.	практ.	семін.		
Тема 1. Земля як об'єкт управління.	6	2	2			4	
Тема 2. Законодавчі акти та нормативні документи, як функція управління земельними ресурсами.	8	4	2		2	4	
Тема 3. Завдання управління.	6	2	2			4	
Тема 4. Функції управління.	6	2	2			4	
Тема 5. Принципи управління.	8	4	2		2	4	
Тема 6. Управління земельними ресурсами в населених пунктах.	10	6	4	2		4	
Тема 7. Землепорядкування, як функція управління земельними ресурсами.	10	4	2		2	6	
Тема 8. Екологічні аспекти в управлінні земельними ресурсами.	6	2	2			4	
Тема 9. Управління земельними ресурсами з особливим режимом використання земель.	12	6	2	2	2	6	
Тема 10. Управління земельними ресурсами щодо використання надр.	6	2	2			4	
Тема 11. Інформаційні системи управління земельними ресурсами.	12	6	2	2	2	6	
Тема 12. Розгляд, експертиза і затвердження землевпорядної документації.	10	4	2	2		6	
Тема 13. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки.	8	4	2		2	4	
<i>Разом</i>	108	48	28	8	12	60	

На предмет виділяється 108 години (2 кредити):

1. Аудиторних – 48 год.

З них:

лекційні заняття – 28 год.

семінарські заняття – 12 год.

практичні заняття – 8 год.

2. Самостійне опрацювання – 60 год.

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке і ґрунтовне засвоєння студентами питань управління земельними ресурсами, обґрунтування таких елементів системи управління як планування, аналіз, облік, контроль. Ця дисципліна відноситься до професійних дисциплін підготовки молодших спеціалістів спеціальності «Землепорядкування», яка формує фаховий світогляд майбутніх молодших спеціалістів. Курс «Управління земельними ресурсами» вивчає процес цілеспрямованого формування управління земельними ресурсами; охоплює методологічні основи суті і управління земельними ресурсами, необхідності підвищення ефективності в сучасних умовах, чинники управління земельними ресурсами. Названий курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців – молодших спеціалістів в галузі землепорядкування.

Головним завданням курсу «Управління земельними ресурсами» є вивчення студентами методологічних питань ефективності управління.

Вивчення курсу «Управління земельними ресурсами» передбачає наявність у студентів систематичних та ґрунтовних знань з інших дисциплін, що вивчаються і спрямоване на вивчення спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних та семінарських заняттях, самостійної роботи.

ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення курсу «Управління земельними ресурсами» студенти повинні **знати**:

1. земельні ресурси як об'єкт управління;
2. сутність і зміст, основні завдання, функції та принципи управління земельними ресурсами;
3. поняття методів управління земельними ресурсами;
4. управління як економічна функція власності;
5. класифікація земельних ресурсів як інструментарій управління;
6. категорії земель як об'єкт державного управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти**:

1. аналізувати основні положення концепції сучасного управління земельними ресурсами;
2. специфіку управління земельними ресурсами як об'єктом різних форм власності;
3. типізувати земельні ресурси як інструментарій управління.

Для вивчення дисципліни " Управління земельними ресурсами " необхідним є попереднє засвоєння історії земельних ресурсів, земельного кадастру, землевпорядного проектування, моніторингу земель.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

ТЕМА 1. ЗЕМЛЯ ЯК ОБЄКТ УПРАВЛІННЯ.

Земля – головне джерело задоволення першорядних потреб людини.

Відмінна риса землі – родючість.

Суть земельних ресурсів.

Три взаємопов'язані поняття : земля, ґрунтовий покрив, родючість ґрунтів.

Поділ землі відповідно до цільового призначення.

Суть управління земельними ресурсами.

ТЕМА 2. ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ, ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.

Конституційні засади управління.

Ст. 13 Конституції України про право власника землі.

Земельний кодекс – правова основа ефективного управління.

Законодавчі акти та нормативні документи в системі управління земельними ресурсами:

- Закони України,
- Постанови Верховної Ради,
- Декрети Кабінету Міністрів,
- Укази Президента України.

ТЕМА 3. ЗАВДАННЯ УПРАВЛІННЯ.

Завдання управління земельними ресурсами законодавчих та виконавчих органів влади.

Основні завдання державного управління земельними ресурсами.

Основні умови забезпечення виконання основних завдань державного управління земельними ресурсами.

ТЕМА 4. ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ.

Основні функції управління земельними ресурсами : планування, організація, координація, регулювання і контроль.

Спеціальні функції управління земельними ресурсами:

- адміністративно-виробничі,
- технічні,
- економічні,
- господарські.

Значення і суть функцій управління земельними ресурсами, їх загальна характеристика.

ТЕМА 5. ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ.

Основні принципи управління земельними ресурсами, їх значення і суть.

Характеристика принципів управління земельними ресурсами, їх застосування на практиці.

ТЕМА 6. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ.

Особливості та організаційні засади управління земельними ресурсами в населених пунктах. Реалізація завдань управління земельними ресурсами в населених пунктах.

Вплив факторів на реалізацію управління земельними ресурсами в населених пунктах. Місцеві органи влади на їх роль в управлінні земельними ресурсами в населених пунктах.

Основні проблеми, які виникають у зв'язку з управлінням земельними ресурсами у населених пунктах та шляхи їх вирішення.

Земельний кодекс України про управління земельними ресурсами у населених пунктах.

ТЕМА 7. ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ, ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.

Значення землевпорядкування в системі управління.

Принципи сучасного землевпорядкування. Види та форми землевпорядкування.

Зміст землевпорядкування.

ТЕМА 8. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.

Суть екологічної інфраструктури. Вдосконалення екологічної інфраструктури.

Роль технічного паспорта земельних ділянок.

Комплексність підходу до управління охороною та використанням земельних ресурсів.

ТЕМА 9. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ З ОСОБЛИВИМ РЕЖИМОМ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ.

Поняття «правовий режим» використання земель.

Особливе цільове призначення земель.

Принцип пріоритету використання сільськогосподарських земель.

Нормування розмірів земель сільськогосподарського призначення.

Особливий порядок розподілу та перерозподілу земель сільськогосподарського призначення.

Обов'язковість розробки проектів землеустрою.

Особливі правила оподаткування земель сільськогосподарського призначення.

ТЕМА 10. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ НАДР.

Державне управління і контроль у сфері використання та охорони лісів та рослинного світу.

Основні завдання в галузі охорони та використання рослинного світу.

Держкомлісгосп України і його функції у сфері лісового та мисливського господарства.

Органи, що здійснюють державний контроль за дотриманням законодавства України про рослинний світ, їх завдання та механізми контролю.

Громадський контроль у галузі охорони надр України.

ТЕМА 11. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Інформаційний простір у галузі земельних відносин.

Запровадження єдиної системи земельно-кадастрової інформації, як складової механізму державного управління земельними ресурсами.

Завдання, які виконуються єдиною земельно-кадастровою системою.

Заходи, що забезпечують єдиний інформаційний простір у управлінні земельними ресурсами.

Обсяги і зміст земельної інформації, що міститься в єдиній кадастровій системі.

Грошова та експертна оцінки земель, як об'єкт управління земельними ресурсами.

ТЕМА 12. РОЗГЛЯД, ЕКСПЕРТИЗА І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ.

Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації».

Поняття державної експертизи землепорядної документації, її правова основа.

Сфера дії Закону України «Про державну експертизу землепорядної документації».

Завдання державної експертизи землевпорядної документації.

Принципи експертизи землевпорядної документації.

Об'єкти і суб'єкти експертизи землевпорядної документації.

Форми і види експертизи землевпорядної документації.

Вибіркова і добровільна експертиза землевпорядної документації.

Органи, що здійснюють регулювання у сфері державної експертизи землевпорядної документації.

Права та обов'язки замовників і розробників об'єктів державної експертизи землевпорядної документації.

ТЕМА 13. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.

Особливості управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки.

Управління земельними ресурсами сільськогосподарського призначення.

Державна політика у сфері управління землями сільськогосподарського призначення.

Управління землями запасу.

Управління землями резервного фонду.

Управління меліорованими землями.

Програма
для самостійного опрацювання матеріалу
дисципліни "УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ"
Спеціальність: 5.08010102 "Землевпорядкування"

Питання, що винесене на самостійне вивчення	Кількість годин	Література	Форма контролю	Знання і навички, якими необхідно оволодіти
1	2	3	4	5
Тема 1. ЗЕМЛЯ ЯК ОБЄКТ УПРАВЛІННЯ.				
Три взаємопов'язані поняття : земля, ґрунтовий покрив, родючість ґрунтів. Поділ землі відповідно до цільового призначення.	4	/1; 2; 7 Т.1; 9 Р.1; 13 Р.1/	Конспект	Знати характеристику земель, ґрунтових покривів. Цільове призначення земель
Тема 2. ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ, ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.				
Законодавчі акти та нормативні документи в системі управління земельними ресурсами: - Закони України, - Постанови Верховної Ради, - Декрети Кабінету Міністрів, - Укази Президента України.	4	/ 13 Р.2/	конспект	Знати Законодавчі акти та нормативні документи
Тема 3. ЗАВДАННЯ УПРАВЛІННЯ.				
Основні умови забезпечення виконання основних завдань державного управління земельними ресурсами.	4	/7 Т.2; 13 Р.3/	Конспект	Знати основні завдання державного управління земельними ресурсами
Тема 4. ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ.				
Значення і суть функцій управління земельними ресурсами, їх загальна характеристика.	4	/ 7 Т.3; 13 Р.4/	Конспект	Знати функції управління земельними

Питання, що винесене на самостійне вивчення	Кількість годин	Література	Форма контролю	Знання і навички, якими необхідно оволодіти
1	2	3	4	5
				ресурсами
Тема 5. ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ.				
Характеристика принципів управління земельними ресурсами, їх застосування на практиці.	4	/ 4 Р.9; 7 Т.4; 8 Р.6; 12; 13 Р. 5; 14/	Конспект	Знати принципи управління земельними ресурсами
ТЕМА 6. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ.				
Вплив факторів на реалізацію управління земельними ресурсами в населених пунктах. Місцеві органи влади на їх роль в управлінні земельними ресурсами в населених пунктах.	4	/13 Р.7/	Конспект	Знати фактори впливу на управління земельними ресурсами
ТЕМА 7. ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ, ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.				
Види та форми землепорядкування. Зміст землепорядкування.	6	/7 Т.6; 8Р.10; 13 Р.9/	Реферат	Знати зміст землепорядкування, його види і форми
ТЕМА 8. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.				
Комплексність підходу до управління охороною та використанням земельних ресурсів.	4	/7 Т.7; 13 Р. 10/	Конспект	Знати суть екологічних аспектів в управлінні земельними ресурсами
ТЕМА 9. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ З ОСОБЛИВИМ РЕЖИМОМ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ.				
Особливий порядок розподілу та перерозподілу земель		/8 Р.12; 13 Р. 11/	Конспект	Знати суть і

Питання, що винесене на самостійне вивчення	Кількість годин	Література	Форма контролю	Знання і навички, якими необхідно оволодіти
1	2	3	4	5
<p>сільськогосподарського призначення. Обов'язковість розробки проектів землеустрою. Особливі правила оподаткування земель сільськогосподарського призначення.</p>	6			значення земель особливого призначення, зміст проектів землеустрою
ТЕМА 10. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ НАДР.				
<p>Органи, що здійснюють державний контроль за дотриманням законодавства України про рослинний світ, їх завдання та механізми контролю. Громадський контроль у галузі охорони надр України.</p>	4	/8 Р.11; 13 Р. 12/	Конспект	Знати зміст законодавства про рослинний світ
ТЕМА 11. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.				
<p>Обсяги і зміст земельної інформації, що міститься в єдиній кадастровій системі. Грошова та експертна оцінки земель, як об'єкт управління земельними ресурсами.</p>	6	/8 Р.11; 13 Р. 12/	Конспект	Знати єдину кадастрову систему, важливість грошової та експертної оцінки землі
ТЕМА 12. РОЗГЛЯД, ЕКСПЕРТИЗА І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ.				
<p>Органи, що здійснюють регулювання у сфері державної експертизи землепорядної документації. Права та обов'язки замовників і розробників об'єктів державної експертизи землепорядної документації.</p>	6	/8 Р.11; 13 Р. 12/	Конспект	Знати права та обов'язки замовників і розробників об'єктів державної експертизи.

Питання, що винесене на самостійне вивчення	Кількість годин	Література	Форма контролю	Знання і навички, якими необхідно оволодіти
1	2	3	4	5
ТЕМА 13. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.				
<p>Управління землями запасу. Управління землями резервного фонду. Управління меліорованими землями.</p>	4	/8 Р.11; 13 Р. 12/	Конспект	Знати суть управління землями резервного фонду та меліорованими землями
Всього	60			

Теми практичних занять
з дисципліни “УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ”
Спеціальність: 5.08010102 “ Землевпорядкування”

Назва теми	Назва практичного заняття	Обсяг годин
Тема 6. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ	Практичне заняття 1. Обґрунтування факторів впливу на реалізацію управління земельними ресурсами в населених пунктах.	2
Тема 9. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ З ОСОБЛИВИМ РЕЖИМОМ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ	Практичне заняття 2. Обґрунтування нормування розмірів земель сільськогосподарського призначення.	2
Тема 11. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ	Практичне заняття 3. Обґрунтування обсягів і змісту земельної інформації, що міститься в єдиній кадастровій системі.	2
Тема 12. РОЗГЛЯД, ЕКСПЕРТИЗА І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ	Практичне заняття 5. Обґрунтування форм і видів експертизи землевпорядної документації.	2
	Разом	8

Список літератури

1. Борисенко В. Й. Соціально-економічний розвиток Лівобережної України в другій половині XVII ст. — К.: Наук. думка, 1986. — 263 с.
2. Голобуцький В. О. Економічна історія Української РСР — К.: Вища шк., 1998.
3. Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Гетьманська Україна // Україна крізь віки. — К.: Альтернативи, 1999. — Т. 8. — 302 с.
4. Гуржій А. И. Эволюция феодальных отношений на Левобережной Украине в первой половине XVIII в. — К.: Наук. думка, 1986. — 134 с.
5. Горлачук В. В., В'юн В. Г., Сохнич А. Я. Управління земельними ресурсами: Навч. посіб.: Миколаїв, 2002. — 316 с.
6. Гуцуляк Ю. Г. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки. — Чернівці: Прут, 2002. — 124 с.
7. Дорош О. С. Управління земельними ресурсами на регіональному рівні. — К., 2004. — 142 с.
8. Закон України “Про державний контроль за раціональним використанням та охороною земель” від 19.06.2003 № 963-IV // ВВР України. — 2003. — № 39. — Ст. 350.
9. Закон України “Про землеустрій” // Офіц. вісн. України. — 2003. — № 125. — С.122–142.
10. Закон України “Про охорону земель” від 19.06.03 № 962-IV // ВВР України. — 2003. — № 39. — Ст. 349.
11. Земельне право України. — К.: ЦНЛ, 2005. — 632 с. 21
12. Земельний кодекс України // ВВР України. — 2002. — № 3–4. — С. 27.
13. Кулаковський Ю. П. Управління земельними ресурсами міста (на прикладі м. Києва): Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — К., 2006. — 22 с.
14. Кухтин П. В., Левов А. А., Лобанов В. В., Семкина О. С. Управление земельными ресурсами: Учеб. пособие. — СПб.: Питер, 2005. — 384 с.
15. Кухтин П. В., Левов А. А., Морозов В. Ю., Руднев А. В. и др. Управление земельными ресурсами: Учеб. пособие. — СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж; Ростов н/Д: Питер, 2006. — 448 с.
16. Микула О. Я. Вдосконалення управління земельними ресурсами в умовах здійснення земельної реформи /на прикладі Закарпатської області/: Автореф. дис. канд. екон. наук. — К., 1995. — 20 с.
17. Містобудівний кадастр: Навч. посіб. — Л.: ЛДАУ, 2003. — 224 с.
18. Пересоляк В. Ю. Формування механізму державного управління земельними ресурсами населених пунктів: Автореф. дис. канд. наук з держ. упр. — Л., 2006. — 20 с.
19. Снітинський В. В. Землепорядкування і земельний кадастр // Вісн. Львів. аграрного ун-ту. — 2001. — № 14. — 215 с.